

▲ 'Wat we nodig hebben is productiviteit, en natuurlijk een overheid die ons daar de ruimte voor geeft.' FOTO ROOS KOOLE/ANP

Geef ons **ruimte** voor wederopbouw

De stikstofcrisis heeft in het publieke debat plaats moeten maken voor corona, maar ettert achter de schermen onverminderd door. **Ondernemers snakken namelijk naar ruimte om te produceren.**

OPINIE

We leven in een tijd met veel onzekerheden, maar een ding staat vast: de coronacrisis gaat niet eeuwig duren. Na een periode waarin veel dingen niet konden en veel werk daarom bleef liggen, wacht ons een inhaalslag die zijn weerga niet kent. Juist nu, met vergrijzing en stijgende zorgkosten voor de deur, is het belangrijk dat onze economie sterk genoeg blijft om ons zorgstelsel in stand te houden. Alleen in welvarende landen krijgen alle burgers de zorg die ze nodig hebben.

Hoop en goede bedoelingen zijn niet genoeg om Nederland terug te brengen naar het niveau van voor de crisis. Wat we nodig

hebben is productiviteit, en natuurlijk een overheid die ons daar de ruimte voor geeft. Dat laatste blijft helaas een probleem. De stikstofcrisis heeft in het publieke debat plaats moeten maken voor corona, maar ettert achter de schermen onverminderd door. Dankzij de nieuwe wetgeving wordt ons stikstofdoel zelfs een resultaatverplichting. We moeten het doel nu koste wat kost halen. Er is geen grens gesteld aan hoe ver die kosten op mogen lopen.

Prioriteiten

Deze maand alleen al voeren we gesprekken met zes industriële bedrijven die willen groeien en innoveren, maar dat vanwege de stikstofregels niet mogen. Dat een te hoge stikstofuitstoot slecht is voor de biodiversiteit staat niet ter discussie. De discussie die we nu moeten voeren gaat over prio-

riteiten. Handhaven we de absolute *standstill* voor stikstofuitstoot, of geven we wat ademruimte aan bedrijven? De industrie is goed voor slechts een klein deel van de totale uitstoot, een hoeveelheid die juridisch relevant is geworden, maar in de praktijk niet het verschil maakt. Wat we hiermee bereiken voor de natuur is niet meetbaar en staat in geen verhouding tot wat we hiervoor vragen van de samenleving. We hebben de afgelopen maanden al veel offers gebracht, nu is er ruimte nodig voor herstel. Wat we daarbij niet kunnen gebruiken

Dat een te hoge stikstofuitstoot slecht is voor de biodiversiteit staat niet ter discussie

is een grens van 0,00 mol stikstofneerslag per hectare, waardoor noodzakelijke ontwikkelingen pas plaats kunnen vinden nadat er boeren zijn uitgekocht.

Geen excuus

Als ondernemersvereniging zijn we betrokken bij tal van projecten die de natuur verbeteren. We richten ons bijvoorbeeld op de verduurzaming van bedrijventerreinen, maar werken ook mee aan innovatieve stallen voor de vee-

houderij. We vragen als bedrijfsleven dan ook niet om meer dan we nodig hebben, de coronacrisis mag nooit een excuus zijn voor een blanco cheque. Sterker nog: we zeggen toe dat onze uitstoot zal blijven dalen, zoals dat al sinds de jaren 90 het geval is.

Wat we vragen, wat we nodig hebben, is dat 'koste wat kost' plaatsmaakt voor een zorgvuldige afweging van kosten en baten. Alleen dan kunnen ondernemers weer doen wat nodig is om Nederland uit de crisis te slepen. We willen een Nederland waar niemand in armoede leeft, waar we vooroplopen op het gebied van zorg en onderwijs, maar ook op het gebied van natuur en milieu. Dat betekent dat we onze welvaart op peil moeten houden door te blijven investeren in nieuwe ontwikkelingen, anders blijft het bij dromen en ambities.

Daarom vragen we – nogmaals en met toenemende urgentie – om de drempelwaarde voor stikstof die nodig is om onze maatschappelijke doelen te kunnen halen en onze welvaart op peil te houden.

■ Namens de Brabantse bestuursleden van VNO-NCW Brabant Zeeland:

Theo Bruinsma, Petra Franken, Arie Rietveld, Raymond Kouwenberg, Natasja Leijser, Marc Hoedemakers, Ronald Slaats, Joost Eijsbouts, Anton van Beers en Eric van Schagen.